

ASSESSMENT OF THE IMPLEMENTATION OF ADVANCED NEW RURAL CONSTRUCTION IN TAN CUONG COMMUNE, THAI NGUYEN CITY, THAI NGUYEN PROVINCE

Chu Thanh Huy, Nguyen Thi Bich Lien*, Tran Thi Ngoc Ha, Nguyen Thu Huong

TNU - University of Sciences

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 02/11/2022 Revised: 22/12/2022 Published: 22/12/2022	Tan Cuong is a mountainous agricultural commune, located 11 km west of the center of Thai Nguyen city, Thai Nguyen province, with a natural area of 14.7 km² with 1,456 households, 5,533 people and 43% of the population following the Catholic religion. In August 2015, Tan Cuong achieved new rural commune status and continued to build a model new rural commune in the 2021-2025 period. The research team used data collection methods, field investigation methods and expert methods to point out Tan Cuong commune's limitations and causes in the process of building the new rural commune. Research results have shown that out of 10 criteria that need to be maintained to meet new rural standards according to Decision No. 1164/QĐ-UBND of Thai Nguyen Provincial People's Committee, there are a number of criteria that have decreased in quality such as criteria on schools (No. 5), criteria on cultural facilities (No. 6), criteria on information and communication (No. 8). Among the criteria for building a model new rural commune to achieve an enhanced new rural area, there is criterion No. 17 on environment and food safety that has not yet met the standards.
KEYWORDS	
Criteria	
Enhanced new rural area	
Model new rural area	
New rural area	
Tan Cuong commune	

ĐÁNH GIÁ VIỆC THỰC HIỆN XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI NÂNG CAO XÃ TÂN CƯƠNG, THÀNH PHỐ THÁI NGUYÊN, TỈNH THÁI NGUYÊN

Chu Thành Huy, Nguyễn Thị Bích Liên*, Trần Thị Ngọc Hà, Nguyễn Thu Hương

Trường Đại học Khoa học – ĐH Thái Nguyên

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 02/11/2022 Ngày hoàn thiện: 22/12/2022 Ngày đăng: 22/12/2022	Tân Cương là một xã nông nghiệp miền núi, nằm cách trung tâm thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên 11 km về phía Tây, có diện tích tự nhiên là 14,7 km² với 1.456 hộ, 5.533 khẩu và 43% dân số theo đạo Thiên Chúa giáo. Tháng 8-2015, Tân Cương đã đạt xã nông thôn mới và tiếp tục xây dựng xã nông thôn mới kiểu mẫu giai đoạn 2021-2025. Nhóm nghiên cứu đã sử dụng phương pháp thu thập số liệu, điều tra thực địa và phương pháp chuyên gia để chỉ ra những hạn chế, nguyên nhân trong quá trình xây dựng nông thôn mới. Kết quả nghiên cứu đã chỉ ra trong 10 tiêu chí cần duy trì đạt chuẩn nông thôn mới theo Quyết định số 1164/QĐ-UBND của UBND tỉnh, có một số tiêu chí đã giảm chất lượng, cần phải đầu tư để nâng cao chất lượng như: tiêu chí về trường học (số 5), tiêu chí về cơ sở vật chất văn hóa (số 6), tiêu chí về thông tin và truyền thông (số 8). Trong các tiêu chí xây dựng xã nông thôn mới kiểu mẫu để đạt nông thôn mới nâng cao, có tiêu chí số 17 về môi trường và an toàn thực phẩm chưa đạt tiêu chuẩn.
TỪ KHÓA	
Tiêu chí	
Nông thôn mới nâng cao	
Nông thôn mới kiểu mẫu	
Nông thôn mới	
Xã Tân Cương	

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.6856>

* Corresponding author. Email: lientb@tnus.edu.vn

1. Giới thiệu

Việt Nam là nước nông nghiệp với gần 70% dân cư sống ở nông thôn, phát triển nông nghiệp và nông thôn bền vững có vai trò đặc biệt quan trọng đối với sự phát triển của đất nước ta. Đảng và Nhà nước đã có nhiều chính sách để phát triển, nâng cao đời sống của người nông dân. Xây dựng nông thôn mới (XDNTM) là một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. XDNTM chỉ có điểm bắt đầu không có điểm kết thúc. Vì vậy, xây dựng nông thôn mới nâng cao, nông thôn mới kiểu mẫu là nhiệm vụ trọng tâm của các địa phương sau khi đã về đích đạt chuẩn nông thôn mới. Xây dựng nông thôn mới nâng cao nhằm xây dựng xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao; đảm bảo XDNTM là quá trình thường xuyên, liên tục, hướng tới mục tiêu phát triển nông thôn bền vững.

Đời sống của người dân, cơ sở hạ tầng kỹ thuật và cảnh quan môi trường ở các vùng nông thôn trên cả nước đã thay đổi đáng kể sau hơn 10 năm triển khai thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới. Tác giả Lại Thị Loan đã đưa ra những thay đổi từ quá trình XDNTM tại huyện Yên Sơn, tỉnh Tuyên Quang [1]. Trong công cuộc xây dựng nông thôn mới (NTM), rất nhiều địa phương đã nỗ lực thực hiện đồng bộ và quyết liệt để về đích sớm chương trình NTM trong đó có tỉnh Long An [2]. Để có thể đạt các tiêu chí trong XDNTM, mỗi địa phương đều có những cách thức phù hợp, một số tác giả đã nghiên cứu việc giải quyết các tiêu chí trong XDNTM như: vấn đề môi trường và an toàn thực phẩm, vấn đề phát triển kinh tế - xã hội, vấn đề huy động nguồn lực trong XDNTM... Trong [3], [4], các tác giả đã đề cập đến việc thực hiện tiêu chí 17 về môi trường và an toàn thực phẩm. Tác giả Nguyễn Văn Anh thì tập trung đến vấn đề phát triển nguồn nhân lực XDNTM của huyện Chợ Mới, tỉnh Bắc Kạn [5]. Nhóm tác giả Trần Thị Ngọc Hà, Nguyễn Thu Hường đã chỉ ra vai trò quan trọng của phụ nữ trong XDNTM, đặc biệt trong vấn đề phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ môi trường [6]. Trong [7], nhóm tác giả đã nghiên cứu phát triển kinh tế nông nghiệp theo hướng đô thị hóa trong XDNTM tại thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên. Đào Thị Thu Hằng đã chỉ ra vấn đề XDNTM nâng cao, NTM kiểu mẫu cần có giải pháp nâng cao chất lượng dịch vụ nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn [8]. Hoàng Văn Cẩm và nhóm tác giả đã đưa ra giải pháp trong việc huy động nguồn lực cộng đồng trong XDNTM [9].

Tỉnh Thái Nguyên trong hơn 10 năm thực hiện XDNTM giai đoạn 2010-2020, luôn đặt ra mục tiêu không ngừng nâng cao chất lượng đời sống và tinh thần cho người dân. Tỉnh tiếp tục bắt tay XDNTM giai đoạn 2021-2025. Các địa phương trong tỉnh đã đạt được nhiều thành tựu to lớn, trong đó, xã Tân Cương nhờ chú trọng chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp, liên tục đổi mới tổ chức sản xuất, tập trung đầu tư đúng hướng và phát triển mô hình hợp tác xã (HTX). Năm 2021, thành phố Thái Nguyên đã chọn xã Tân Cương là xã NTM kiểu mẫu đầu tiên của thành phố, đây là cơ hội phát triển mới cho vùng đất này. Bên cạnh những kết quả đã đạt được, trong quá trình XDNTM nâng cao, xã Tân Cương vẫn còn những hạn chế, tồn tại. Từ thực tế đó, bài viết với mục đích đánh giá quá trình XDNTM nâng cao của xã để đề xuất giải pháp phù hợp với địa phương trong quá trình thực hiện, duy trì xã NTM nâng cao.

2. Phương pháp nghiên cứu

2.1. Phương pháp thu thập và xử lý số liệu

Bài viết thu thập các tài liệu là văn bản quy phạm pháp luật có liên quan đến Chương trình XDNTM tại thành phố Thái Nguyên và tại xã Tân Cương. Các tài liệu được thu thập gồm: các số liệu về điều kiện tự nhiên, thông tin về kinh tế - xã hội của xã, hiện trạng xã triển khai thực hiện các tiêu chí NTM. Ngoài ra, nhóm tác giả đã tập hợp các tư liệu khoa học đã công bố, các thông tin tài liệu đã được đăng tải trên các phương tiện thông tin đại chúng (báo mạng, internet...); các đề tài, luận văn, luận án có liên quan. Sau khi thu thập, các dữ liệu được phân loại, xử lý bằng cách sử dụng các phần mềm Microsoft, bao gồm Word và Excel để tổng hợp và phân tích theo nội dung của đề tài nghiên cứu.

2.2. Phương pháp điều tra thực địa

Nhóm nghiên cứu lấy các thông tin về: đặc điểm điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội, tiềm năng tài nguyên thiên nhiên trên địa bàn xã Tân Cương; thực trạng công tác thực hiện các tiêu chí NTM ngoài thực tế.

Nhóm tác giả tiến hành nhận định về kết quả thực hiện các tiêu chí NTM ngoài thực tế so với kết quả thể hiện trên số liệu thu thập được về 19 tiêu chí NTM bằng cách quan sát trực tiếp, tham vấn ý kiến của người dân địa phương, cán bộ nông thôn mới, trưởng xóm, đại diện các tổ chức đoàn thể... để có những thông tin cụ thể, chính thức về quá trình triển khai, thực hiện NTM nâng cao của địa phương.

2.3. Phương pháp chuyên gia

Nhóm tác giả tham khảo ý kiến của một số chuyên gia, các cán bộ quản lý trong lĩnh vực XDNTM làm việc tại Phòng Tài nguyên và Môi trường, Ban chỉ đạo thực hiện Chương trình xây dựng nông thôn mới thành phố Thái Nguyên, Cán bộ phụ trách NTM xã Tân Cương để tìm hiểu về thực trạng, hạn chế, nguyên nhân và đưa ra các giải pháp giúp xã Tân Cương đạt NTM nâng cao.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Kết quả thực hiện các tiêu chí xây dựng xã nông thôn mới nâng cao

Xã Tân Cương là một trong những xã đầu tiên của thành phố Thái Nguyên xây dựng NTM giai đoạn 2010-2015. Tháng 8/2015, xã đã được Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh Thái Nguyên ban hành quyết định công nhận là xã đạt chuẩn nông thôn mới. Xác định Chương trình xây dựng NTM là không có điểm dừng nên sau khi được công nhận đạt chuẩn NTM vào năm 2015, cấp ủy, chính quyền địa phương tiếp tục triển khai các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng các tiêu chí đã đạt, đồng thời hoàn thiện những tiêu chí chưa đạt nhằm thực hiện các tiêu chí NTM nâng cao trên địa bàn xã Tân Cương năm 2021. Qua quá trình rà soát, tổng hợp tính đến tháng 11/2021, xã Tân Cương đạt 19/19 tiêu chí xã nông thôn mới nâng cao. Các tiêu chí và chỉ tiêu từng tiêu chí xây dựng xã nông thôn mới nâng cao sử dụng trong đánh giá Theo Quyết định số 1164/QĐ-UBND ngày 15/5/2017 của UBND tỉnh về xã nông thôn mới.

Qua điều tra, hai chỉ tiêu của tiêu chí quy hoạch xã đều đạt [10], cụ thể: Các quyết định số 7098/QĐ-UBND về việc phê duyệt đồ án quy hoạch XDNTM xã Tân Cương giai đoạn 2011-2015, định hướng đến năm 2020; Quyết định số 11156/QĐ-UBND về việc phê duyệt đề án XD NTM xã Tân Cương, thành phố Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2012 - 2020 đều được UBND xã niêm yết công khai đúng thời hạn. Ngày 05/11/2012, UBND thành phố đã ban hành quyết định số 12144/QĐ-UBND về việc ban hành quy chế quản lý quy hoạch xây dựng NTM tại xã Tân Cương. Xã Tân Cương đã thực hiện tốt tiêu chí Quy hoạch, đảm bảo yêu cầu của tiêu chí, không gặp khó khăn gì trong quá trình thực hiện.

Tiêu chí 02 đạt so với yêu cầu của tiêu chí (8/8 điểm) [10]. Trên địa bàn xã, tổng đường giao thông được bê tông hóa là 64,98/69,48 km đạt 93,5%, trong đó: Tổng đoạn đường từ trung tâm xã đến tuyến đường huyện được nhựa hóa, chiều dài 7,18/7,18 km, chiều rộng mặt đường 10 m, chất lượng đường đạt chuẩn theo cấp kỹ thuật của Bộ Giao thông vận tải (GTVT); theo quy định, các loại biển báo giao thông được bố trí đầy đủ, hai bên đường có trồng cây xanh, cây bóng mát, có rãnh thoát nước, đạt 100%. Xã có 01 tuyến đường kiểu mẫu, chiều dài 1 km, chiều rộng nền đường 7,5 m, chiều rộng mặt đường 6,5 m. Chỉ tiêu 2.2: Tổng đường trục xóm, liên xóm đạt chuẩn cứng hóa là 19,2/19,2 km, đạt 100%, đảm bảo giao thông thuận tiện cho người dân quanh năm. Chỉ tiêu 2.3: Tổng km đường ngõ xóm đã cứng hóa, bê tông hóa 38,6/38,6 km, đạt 100%, đảm bảo giao thông thuận tiện quanh năm và vào mùa mưa sạch sẽ, không lầy lội. Chỉ tiêu 2.4: Đường nội đồng: Tổng số có 4,5 km, đảm bảo giao thông thuận tiện quanh năm và không lầy lội vào mùa mưa.

Giao thông nông thôn là một trong những tiêu chí quan trọng trong xây dựng nông thôn mới. Theo điều tra thực tế, trong quá trình hoàn thành tiêu chí giao thông của xã Tân Cương, có số

kilômét đường giao thông lớn, đầu tư cao, trong khi đó ngân sách Nhà nước phân bổ trực tiếp còn hạn chế nên xã đã huy động sức dân để xây dựng đường nội đồng, đường thôn, xóm. Xã cũng đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động, huy động từ các doanh nghiệp tham gia xây dựng, sửa chữa, mở rộng hệ thống đường giao thông nông thôn, góp phần thực hiện thành công tiêu chí 02 - Giao thông ở địa phương.

Tiêu chí 03 đạt so với yêu cầu của tiêu chí [10]. Qua quá trình điều tra thực tiễn thấy rằng, chỉ tiêu 3.1: Tỷ lệ diện tích đất sản xuất nông nghiệp được tưới và tiêu nước chủ động đạt từ 80% trở lên, đáp ứng yêu cầu dân sinh, đảm bảo đủ điều kiện. Tính đến năm 2021, xã đã cứng hóa được 10,35 km/12,05 km hệ thống kênh mương; đạt 85,9%. Xã luôn đảm bảo quy định về phòng chống thiên tai tại chỗ (chỉ tiêu 3.2) mặc dù còn gặp khó khăn do Tân Cương là xã nông nghiệp miền núi, có địa hình đồi dốc; trên địa bàn có 2 con suối và 1 con sông chảy qua nên loại hình thiên tai có thể gặp là: mưa lớn gây ngập cục bộ, sạt lở, sụt lún, sạt lở đất, rét đậm, rét hại, sương muối, lốc, sét, mưa đá. Tuy nhiên, UBND xã đã khắc phục khó khăn bằng cách thành lập Đội xung kích phòng chống thiên tai xã Tân Cương phòng chống thiên tai chủ động, có hiệu quả.

Hiện nay, xã Tân Cương có 12 xóm, trong đó 11 xóm đang sử dụng nguồn điện do Điện lực thành phố Thái Nguyên cung cấp. Còn 01 xóm là xóm Tân Thái do địa giới hành chính giáp với xã Bình Sơn nên 100% hộ dân trên địa bàn xóm đang sử dụng điện do Điện lực thành phố Sông Công cung cấp. Hệ thống điện của xã gồm có 16 trạm biến áp với công suất 250 – 630 KVA/trạm, điện áp 22/0,4 kV, đạt chuẩn 100% đảm bảo yêu cầu kỹ thuật của Bộ Công thương, đạt chỉ tiêu 4.1. Chỉ tiêu 4.2 đạt quy định trên 95%. Trên địa bàn xã, hệ thống điện đảm bảo số hộ sử dụng điện thường xuyên, an toàn đủ để phục vụ sinh hoạt và các hoạt động sản xuất kinh doanh từ các nguồn điện đạt 100%. Như vậy, tiêu chí số 04 đạt so với yêu cầu [10].

Tiêu chí số 05 đạt so với yêu cầu [10], có trường học các cấp, có cơ sở vật chất và thiết bị dạy học của các trường mầm non, tiểu học, trung học đạt chuẩn quốc gia $\geq 70\%$. Hiện nay, trên địa bàn xã có 03 trường học đạt chuẩn quốc gia. Trường Mầm non Tân Cương được công nhận lại trường đạt chuẩn quốc gia mức độ 1 tại Quyết định số 3679/QĐ-UBND ngày 14/11/2019 của UBND tỉnh Thái Nguyên. Trường Tiểu học Tân Cương đã được công nhận trường đạt chuẩn quốc gia; cơ sở vật chất trang thiết bị dạy học của nhà trường cơ bản đã đáp ứng yêu cầu theo quy định, tuy nhiên một số hạng mục cơ sở vật chất hiện có đã xuống cấp cần phải sửa chữa, thay thế và xây dựng mới vào năm 2022. Trường Trung học cơ sở Tân Cương được công nhận lại đạt chuẩn quốc gia theo Quyết định số 1514/QĐ-UBND ngày 13/6/2017 của UBND tỉnh Thái Nguyên. Tuy nhiên, qua điều tra thực tế cho thấy, trường Tiểu học và trường Trung học cơ sở Tân Cương thiếu các phòng chức năng, cơ sở vật chất trang thiết bị dạy học cần phải sửa chữa, thay thế để có thể duy trì được theo bộ tiêu chí trường chuẩn Quốc gia.

Bảng 1. Kết quả thực hiện tiêu chí số 6 – Cơ sở vật chất văn hóa

Tiêu chí	Yêu cầu của tiêu chí	Kết quả thực hiện tiêu chí	Đánh giá
06 – Cơ sở vật chất văn hóa	Chỉ tiêu 6.1	đạt, 2/2 điểm	Đạt so với yêu cầu của tiêu chí (5/6 điểm)
	Chỉ tiêu 6.2	chưa đạt, 1/2 điểm	
	Chỉ tiêu 6.3	đạt, 2/2 điểm	

(Nguồn: [10])

Bảng 1 cho thấy, trong 3 chỉ tiêu của tiêu chí cơ sở vật chất văn hóa có 2 chỉ tiêu đạt và 1 tiêu chí chưa đạt. Qua điều tra, người dân có phản ánh xã đã có điểm vui chơi, giải trí và thể thao cho trẻ em và người cao tuổi; tuy nhiên, trang thiết bị, dụng cụ chưa được nhiều; chưa được đầu tư các dụng cụ máy tập thể dục công cộng ngoài trời. Điểm vui chơi cho trẻ em và người cao tuổi thường là khuôn viên sân của nhà văn hóa Trung tâm xã, các nhà văn hóa xóm trên địa bàn xã.

Tiêu chí số 7 đạt yêu cầu [10], xã có chợ nông thôn hoặc nơi mua bán, trao đổi hàng hóa. Xã Tân Cương có 01 chợ nông thôn là chợ Chè Tân Cương do UBND thành phố Thái Nguyên quy hoạch, đầu tư xây dựng, nằm ở xóm Nam Đồng thuộc trung tâm xã. Chợ có tổng diện tích là 6.500 m², công trình của chợ nông thôn có đầy đủ do xã quản lý (chợ hạng 3) gồm nhà làm việc

của Ban quản lý chợ, đình chợ, sân chợ, chợ có tường rào bao quanh và cổng chợ. Trong chợ, có khu vệ sinh, giếng đào để lấy nước phục vụ hoạt động kinh doanh và phòng cháy chữa cháy.

Tiêu chí số 8 xã đạt yêu cầu [10]. Hiện nay, xã Tân Cương có 01 điểm bưu điện văn hóa xã để phục vụ nhân dân theo quy định. 12/12 xóm trên địa bàn xã có khả năng đáp ứng nhu cầu sử dụng dịch vụ viễn thông, internet. Qua bảng 2 ta thấy chỉ tiêu 8.3 cần được hoàn thiện. Trên địa bàn xã có đài phát thanh tuy nhiên đã hỏng, không tiếp sóng được các chương trình của thành phố và đài tỉnh, hệ thống loa của các xóm hiện nay còn hoạt động phục vụ cho công tác tuyên truyền. Hạn chế của tiêu chí này tại xã đó là trên địa bàn các xóm chưa có các điểm phát sóng wifi công cộng, cần được đầu tư trong thời gian tới để người dân được tiếp cận với internet nhiều hơn.

Bảng 2. Kết quả thực hiện tiêu chí số 8 – Thông tin và truyền thông

Tiêu chí	Yêu cầu của tiêu chí	Kết quả thực hiện tiêu chí	Đánh giá
8 – Thông tin và truyền thông	Chỉ tiêu 8.1	đạt 1,5/1,5 điểm	Đạt so với yêu cầu của tiêu chí (5,5/6 điểm)
	Chỉ tiêu 8.2	đạt 1,5/1,5 điểm	
	Chỉ tiêu 8.3	đạt 1/1,5 điểm	
	Chỉ tiêu 8.4	đạt 1,5/1,5 điểm	

(Nguồn: [10])

Tiêu chí số 9 đạt yêu cầu [10], gồm 2 chỉ tiêu cần thực hiện là: Chỉ tiêu 9.1: Không có nhà tạm, nhà dột nát; chỉ tiêu 9.2: $\geq 75\%$ tỷ lệ hộ có nhà ở đạt tiêu chuẩn theo quy định xã đã đạt cả 2 chỉ tiêu với kết quả cụ thể như sau: Đến nay, xã không còn hộ gia đình ở trong nhà tạm, nhà dột nát. Tổng số nhà đạt chuẩn, đảm bảo 3 cứng (nền cứng, khung cứng, mái cứng), diện tích tối thiểu 10 m² trở lên theo tiêu chuẩn của Bộ Xây dựng là 1.476/1.494 nhà, đạt tỷ lệ 98,8%.

Tiêu chí số 10 – Thu nhập đạt so với yêu cầu của tiêu chí [10]. Tổng số hộ hiện có là 1.482 hộ, tổng số nhân khẩu là 5.660 người, thu nhập bình quân năm 2021 ước đạt 48,6 triệu đồng/người/năm.

Tiêu chí số 11 đạt so với yêu cầu [10]. Năm 2021, xã còn 01 (= 0,06%) hộ nghèo thuộc diện Bảo trợ xã hội, UBND xã đang tiến hành thông báo niêm yết công khai trước khi ra quyết định công nhận kết quả rà soát theo quy định.

Qua điều tra cho thấy, thu nhập bình quân đầu người trên địa bàn xã Tân Cương đạt 48,6 triệu đồng/người/năm (cao hơn 19 triệu đồng so với năm 2015), tỷ lệ hộ nghèo giảm còn 0,06% do xã đã tập trung các nguồn lực nâng cao thu nhập, giảm nghèo bền vững.

Tiêu chí số 12 đạt so với yêu cầu của tiêu chí [10], cụ thể: Tỷ lệ người có việc làm/ dân số trong độ tuổi lao động có khả năng tham gia lao động tại thời điểm thẩm định là 95,3% vượt mức so với yêu cầu.

Kết quả điều tra thực tiễn cho thấy, đến tháng 11/2021, xã Tân Cương có 10 Hợp tác xã chèo hoạt động theo Luật Hợp tác xã năm 2012; có 03 Tổ hợp tác sản xuất chế biến và tiêu thụ chè an toàn theo tiêu chuẩn VietGap; có 08 Làng nghề chè truyền thống cấp tỉnh được UBND tỉnh Thái Nguyên công nhận, sản xuất kinh doanh có hiệu quả. Hiện nay, trên địa bàn xã có 03 Hợp tác xã chè (Hảo Đạt, Trung Du Tân Cương, Tâm Trà Thái) có mô hình liên kết sản xuất gắn với tiêu thụ sản phẩm theo hình thức ký kết hợp đồng thu mua sản phẩm giữa các thành viên với Hợp tác xã. Các HTX đều có sản phẩm chè đạt tiêu chuẩn OCOP từ 3 đến 5 sao. Tiêu chí số 13 – Tổ chức sản xuất được đánh giá là thế mạnh của xã Tân Cương, xã đã thực hiện rất tốt tiêu chí này.

Tiêu chí số 14 - Giáo dục và đào tạo đạt yêu cầu [10], cụ thể có 3 tiêu chí như sau: Chỉ tiêu 14.1. Quyết định số 10353/QĐ-UBND ngày 09/11/2020 của UBND thành phố Thái Nguyên v/v công nhận xã, phường đạt chuẩn phổ cập giáo dục, xóa mù chữ thành phố Thái Nguyên năm 2020. Chỉ tiêu 14.2. Tỷ lệ thanh thiếu niên trong độ tuổi từ 15 đến 18 đang học chương trình giáo dục phổ thông hoặc giáo dục thường xuyên cấp trung học phổ thông hoặc giáo dục nghề nghiệp đạt 95%. Tỷ lệ lao động có việc làm qua đào tạo: 67,6 %.

Trên địa bàn xã có 98 % lượt người tham gia các loại hình bảo hiểm y tế (chỉ tiêu 15.1). Chỉ tiêu 15.2 đạt trên 90%. Số trẻ em ở độ tuổi dưới 5 bị suy dinh dưỡng thể thấp còi còn 19/470 em = 4,04%. Tiêu chí 15 - Y tế được đánh giá đạt so với yêu cầu.

Tiêu chí về văn hóa đã đạt yêu cầu cả 3 chỉ tiêu [10], cụ thể: xã có $\geq 70\%$ số xóm đạt danh hiệu “Xóm Văn hóa”. Năm 2017-2018, xã có $> 87\%$ số xóm đạt danh hiệu “Xóm Văn hóa” 2 năm liên tục; năm 2018-2020 xã có $> 83\%$ số xóm đạt danh hiệu “Xóm Văn hóa” 3 năm liên tục. Hiện nay, xã có 15 câu lạc bộ (CLB) văn nghệ, 03 CLB thể thao, 01 CLB dưỡng sinh.

Nhóm tác giả thấy rằng, tiêu chí số 17 là một tiêu chí khó để hoàn thành, trong quá trình thực hiện gặp nhiều khó khăn. Tuy nhiên, xã Tân Cương đã tương đối đạt so với yêu cầu (bảng 3). Hiện nay, trên địa bàn xã có $848/1.498 = 56,6\%$ hộ gia đình được sử dụng nước sạch trong sinh hoạt hàng ngày. Xã có 10 hợp tác xã chè, 03 tổ hợp tác sản xuất chế biến chè, 08 làng nghề chè truyền thống, 45 cơ sở chế biến sản xuất chè hộ gia đình. Tất cả các cơ sở sản xuất chế biến chè đều ký cam kết bảo vệ môi trường trong quá trình hoạt động; nước thải, khí thải gần như không có. UBND xã Tân Cương đã thành lập các tổ thu gom rác thải của 12 xóm trên địa bàn xã, thực hiện thu gom, vận chuyển rác thải đến nơi tập kết rác của xóm. Việc thu gom được diễn ra thường xuyên, hiệu quả, thu hút được sự tham gia của toàn dân để tổng vệ sinh, quét dọn, trồng hoa đường làng ngõ xóm và các khu vực công cộng. Trên địa bàn xã có 01 nghĩa trang liệt sỹ, 01 khu lưu niệm Trung đoàn 88 và 09 nghĩa trang xóm đều có trong quy hoạch. Chỉ tiêu 17.5 về việc thu gom và xử lý chất thải rắn theo đúng quy định đạt $\geq 90\%$; tỷ lệ rác thải sinh hoạt được phân loại, áp dụng biện pháp xử lý phù hợp đạt 15%. Chỉ tiêu 17.6 đạt 98,3%. Trên địa bàn xã hiện $600/620 = 96,7\%$ hộ chăn nuôi đảm bảo vệ sinh môi trường có chuồng trại chăn nuôi đạt yêu cầu. Xã đạt 100% chỉ tiêu 17.8. Bên cạnh các mặt đạt được, tiêu chí 17.2 là điểm vướng mắc cần được hoàn thiện. Qua điều tra, người dân phản ánh trên địa bàn xã còn có 20 cơ sở chăn nuôi gà, lợn, trong đó vẫn còn một số cơ sở chăn nuôi làm phát tán mùi hôi, ảnh hưởng đến đời sống sinh hoạt của các hộ dân lân cận. Ngoài ra, tiêu chí 18 - Hệ thống chính trị và tiếp cận pháp luật; tiêu chí 19 - Quốc phòng và an ninh đều đạt so với yêu cầu của tiêu chí [10].

Bảng 3. Kết quả thực hiện tiêu chí số 17 – Môi trường và an toàn thực phẩm

Tiêu chí	Yêu cầu của tiêu chí	Kết quả thực hiện tiêu chí	Đánh giá
17 – Môi trường và an toàn thực phẩm	Chỉ tiêu 17.1	đạt 2,5/2,5 điểm	Đạt so với yêu cầu của tiêu chí (14,5/15 điểm)
	Chỉ tiêu 17.2	đạt 0,5/1 điểm	
	Chỉ tiêu 17.3	đạt 2/2 điểm	
	Chỉ tiêu 17.4	đạt 2/2 điểm	
	Chỉ tiêu 17.5	đạt 2/2 điểm	
	Chỉ tiêu 17.6	đạt 2,5/2,5 điểm	
	Chỉ tiêu 17.7	đạt 1,5/1,5 điểm	
	Chỉ tiêu 17.8	đạt 1,5/1,5 điểm	

(Nguồn: [10])

3.2. Những hạn chế, tồn tại chủ yếu trong quá trình xây dựng nông thôn mới nâng cao

Quá trình triển khai, thực hiện xây dựng nông thôn mới nâng cao xã Tân Cương đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Tuy nhiên, bên cạnh kết quả đã đạt được, vẫn còn những tồn tại, hạn chế trong việc thực hiện như sau:

Một là, trong 10 tiêu chí cần duy trì đạt chuẩn nông thôn mới theo Quyết định số 1164/QĐ-UBND của UBND tỉnh, có một số tiêu chí đã giảm chất lượng, cần phải đầu tư để nâng cao chất lượng như: tiêu chí số 05 về trường học, số 06 về cơ sở vật chất văn hóa, số 08 về thông tin và truyền thông.

Nguyên nhân chính dẫn đến những tồn tại hạn chế trên là do cơ sở vật chất văn hóa của trường Tiểu học Tân Cương đã xuống cấp nên việc công nhận lại trường đạt chuẩn Quốc gia còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc; thiếu đất xây dựng nhà văn hóa xóm Nam Đồng, thiếu kinh phí mua sắm thiết bị thay thế để trang bị cho đài truyền thanh cấp xã, thiếu kinh phí mua sắm các thiết chế cơ bản đầu tư cho khu vui chơi, giải trí, địa điểm tập thể thao cho trẻ em và người cao tuổi theo quy định.

Hai là, trong các tiêu chí xây dựng xã nông thôn mới kiểu mẫu để đạt nông thôn mới nâng cao, tiêu chí số 17 về môi trường và an toàn thực phẩm cần được hoàn thiện, nâng cao chất lượng.

Cán bộ phụ trách nông thôn mới của xã cho biết: Nguyên nhân dẫn đến những tồn tại, hạn chế của tiêu chí 17 là do nhà máy xử lý rác thải trên địa bàn chưa có các biện pháp giải quyết triệt để mùi hôi trong quá trình vận chuyển, phân loại, chôn lấp, đốt rác, gây ô nhiễm không khí. Trong xã vẫn còn một số cơ sở chăn nuôi làm phát tán mùi hôi, ảnh hưởng đến đời sống sinh hoạt của các hộ dân lân cận.

Bà Nguyễn Thị Thùy Linh, Phó Chủ tịch UBND xã Tân Cương cho hay: Tân Cương vẫn còn tiêu chí đạt "non" do phụ thuộc vào nguồn kinh phí phân bổ từ cấp trên như: Thông tin và truyền thông (chưa có Đài Truyền thanh xã); trường học (cơ sở vật chất một số trường học đã cũ). Vì vậy, mục tiêu năm 2022 của xã là phấn đấu hoàn thành các tiêu chí này nhằm hoàn thiện kết cấu hạ tầng ngày càng khang trang, hiện đại, đáp ứng tốt nhu cầu đời sống của nhân dân, xây dựng xã NTM nâng cao điển hình của tỉnh.

3.3. Đề xuất một số giải pháp nâng cao chất lượng các tiêu chí xã nông thôn mới nâng cao

Địa phương cần đề nghị UBND tỉnh Thái Nguyên, UBND thành phố Thái Nguyên tiếp tục đầu tư kinh phí, có các cơ chế, đề án, dự án hỗ trợ giúp xã Tân Cương hoàn thành tiêu chí số 6 – cơ sở vật chất văn hóa, tiêu chí số 8 – thông tin và truyền thông, tiêu chí 17 – môi trường và an toàn thực phẩm; nâng cấp, sửa chữa và xây mới cơ sở vật chất trường Tiểu học và Trung học cơ sở.

Cơ quan cấp trên đặc biệt quan tâm chú trọng hơn nữa việc thực hiện tiêu chí số 13 - tổ chức sản xuất cho người dân trên địa bàn xã Tân Cương, thực hiện có hiệu quả Đề án Bảo tồn và Phát triển vùng chè đặc sản Tân Cương trên địa bàn thành phố Thái Nguyên nói chung và xã Tân Cương nói riêng; có cơ chế phù hợp cho người dân được phép chuyển đổi mục đích sử dụng đất của những diện tích đất trồng lúa, diện tích trồng rừng sản xuất kém hiệu quả sang mục đích sử dụng đất trồng chè, trồng cây lâu năm.

Các cơ quan cấp tiếp tục quan tâm, có chế tài phù hợp về việc đảm bảo vệ sinh môi trường đối với kinh doanh chăn nuôi gia trại, trang trại nhỏ (Quy mô dưới 5.000 con gia cầm).

4. Kết luận

Chương trình xây dựng nông thôn mới nâng cao được triển khai và thực hiện trên địa bàn xã Tân Cương cùng với phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” và gắn với thực hiện cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh” đã phát huy ý thức tự giác, tự chủ, vai trò chủ thể của người dân từ trong nhận thức tới hành động về thực hiện xây dựng nông thôn mới.

Chất lượng đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng cao, thể hiện ở kết quả phát triển kinh tế - xã hội ở xã Tân Cương trong năm qua. Thu nhập bình quân hiện nay ước đạt 48,6 triệu đồng/người/năm. Tỷ lệ hộ nghèo giảm xuống còn 0,06%, không còn hộ nghèo thu nhập. Các mô hình hợp tác liên doanh, liên kết phát triển kinh tế nông nghiệp bền vững ngày càng nhiều, góp phần nâng cao sản lượng, chất lượng, giá thành của sản phẩm nông nghiệp chủ lực của địa phương. Hạ tầng cơ sở ở nông thôn thường xuyên được đầu tư, nâng cấp, xây mới. Nhà ở riêng lẻ của các hộ gia đình ngày càng nâng cao không chỉ về chất lượng, tiêu chuẩn mà còn về mỹ thuật, tiện ích. Xã Tân Cương duy trì chuẩn quốc gia của 3 nhà trường, trạm y tế. Xã duy trì phổ cập giáo dục các cấp học, phổ cập xóa mù chữ. 100 % nhân dân được tiếp cận dịch vụ y tế và chăm sóc sức khỏe ban đầu tại tuyến xã; dân số tham gia bảo hiểm y tế đạt 99,3%; hộ dân sử dụng nguồn điện lưới thường xuyên, đảm bảo an toàn đạt 100%. Địa phương xây dựng môi trường xanh, sạch, đẹp, giữ gìn an ninh chính trị, đảm bảo trật tự an toàn xã hội trên địa bàn. Bên cạnh những kết quả đã đạt được, xã Tân Cương vẫn còn những tồn tại, hạn chế cần được khắc phục để hoàn thành các tiêu chí NTM nâng cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] T. L. Lai, "Changes from the process of building new countryside in Yen Son district (Tuyen Quang province)," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 226, no. 08, pp. 112-118, 2021.

-
- [2] C. H. Canh and T. T. V. Truong, "Long An strives to finish early on new rural program," *Economy and Forecast review*, vol. 26, pp. 46-48, 2021.
 - [3] Q. L. Kieu and T. Q. Tran, "Studying real situation and solutions for implementing environmental and food safety criteria in the development of a new rural model in kim quan commune, yen son district, Tuyen Quang province," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 225, no. 10, pp. 145-152, 2020.
 - [4] T. H. Nguyen, T. H. V. Nguyen, and T. H. H. Chu, "Evaluate the implementation of environmental and food safety criteria in new rural construction in Hop Tien commune, Dong Hy district, Thai Nguyen province," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 226, no. 18, pp. 185-192, 2021.
 - [5] V. A. Nguyen, "Developing human resources for building new rural areas in Cho Moi district, Bac Kan province," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 133, no. 03/1, pp. 51-55, 2015.
 - [6] T. N. H. Tran and T. H. Nguyen, "Construction of new rural – view from women's role in environmental protection at binh thuan commune Dai Tu district, Thai Nguyen province," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 226, no. 08, pp. 38-48, 2021.
 - [7] V. B. Le and V. S. Duong, "Some solutions to develop agricultural economy in building new countryside towards urbanization in Pho Yen town, Thai Nguyen province," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 226, no. 01, pp. 127-134, 2021.
 - [8] T. T. H. Dao, "Improving the quality of rural clean water and sanitation services, contributing to the construction of an enhanced new rural area, a model new rural area in Hung Yen province," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 226, no. 12, pp. 145-153, 2021.
 - [9] V. C. Hoang, V. T. Nguyen, T. H. Ha, and T. N. Tran, "Community resources mobilization in new rural development in Boc Bo commune, Pac Nam district, Bac Kan province: learned lessons," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 226, no. 17, pp. 107-115, 2021.
 - [10] People's Committee of Tan Cuong Commune, *Report No.: 160/BC-UBND "Results of Advanced New Rural Construction in 2021 in Tan Cuong Commune, Thai Nguyen City, Thai Nguyen Province"*, 2021.